

Příklady jednotek, které se uplatnily v projektu POSPOLU

Národní systémový projekt POSPOLU (*Podpora spolupráce škol a firem se zaměřením na odborné vzdělávání v praxi*) měl mimo jiné také ověřit možnosti zavádění prvků ECVET do praxe v národním prostředí.

Do tvorby 82 jednotek výsledků učení se zapojilo celkem 15 partnerství škol a firem. Jednotky popisovaly cíle a obsah „národních mobilit“ (stáže žáků ve spolupracujících firmách), které žákům umožnily získat nové dovednosti, např. na jiném pracovišti, práci s jinými typy strojů a zařízeními nebo modernějšími technologiemi, softwarem či vybavením.

Přínos ECVET spatřovaly odborné školy především v tom, že se jim podařilo zkvalitnit praktickou přípravu po stránce obsahové (díky popisu toho, co konkrétně bude žák na pracovišti vykonávat a na základě jakých kritérií bude hodnocen), dále pak v tom, že se podařilo dát odborné praxi určitý řád a efektivněji si obsah odborné praxe ve spolupráci se sociálním partnerem naplánovat a lépe zajistit kontrolu kvality.

Celkem 80 % těch, kteří jednotky tvořili, vyjádřilo svou ochotu využívat ECVET i po skončení projektu.

Zajímavý přístup zvolila **Střední škola informatiky a ekonomie DELTA, s. r. o. z Pardubic**.

Podle jejího ředitele Ing. Jiřího Formánka bylo prvotní snahou uchopit nějak smysluplněji odborné praxe a dát jim určitý řád. Všechny vytvořené jednotky ušili proto na míru ve spolupráci se společností eBrána. Jednalo se navíc o obsah, který v některých ohledech přesahoval i rámec školního vzdělávacího programu a žáky na trhu práce proto vybavoval určitou konkurenční výhodou, viz <https://pospolu.rvp.cz/jednotky-vysledku-uceni?kraj=9>

I když se ve firmě změnilo osazenstvo a praxe začala váznout, podařilo se ještě v roce následujícím po skončení projektu připravit podle tohoto plánu zhruba 20 žáků. Při realizaci projektu POSPOLU se ve škole uvažovalo i o tom, že by se ECVET využil také při plánování kroužků a volnočasových aktivit žáků.

Ponaučení, které si z přípravy a ověření jednotek výsledků učení ředitel školy vzal, jsou ta, že je výhodnější nevázat se jen na jednu firmu a jednotky vytvořit daleko širší. Jednotky vnímá jako nástroj, který donutí školu i zaměstnavatele obsah praxe promyslet předem a daleko lépe ho připravit.

Zkušenosti s tvorbou jednotek škola zúročila v měsíčních stážích patnácti žáků v rámci programu Erasmus+, a protože se jednalo o stáže v Londýně, kdy nebylo předem úplně jasné, do kterých firem se žáci dostanou, pracovalo se při vytváření jednotek právě v širším modu a ne na míru konkrétní firmě. A to i přesto, že je v Londýně vhodných firem nesrovnatelně více než v Pardubicích. Jako nesporný benefit těchto stáží vidí ředitel školy také příležitost osvojit si angličtinu v přirozeném reálném prostředí a rovněž příležitost poznat specifika a přístupy k práci v různých firmách.

„Myslím, že přesný popis toho, co by žáci měli na pracovištích dělat, je pro dobré firmy velkou výhodou. Vědí, k čemu mají ty studenty pustit, co jim mají ukázat a na čem by měli pracovat. U menších firem to častěji bývá jenom formalita. Když jsou praxe ve firmách dlouhodobější, tak procento „užitečně“ stráveného času roste a student se zapracovává. I když dva žáci plní stejnou jednotku výsledků učení ve dvou různých firmách, je více než jisté, že každý bude dělat něco jiného“. I tímto způsobem lze rozvíjet nadané žáky, byť si potřebné kompetence musí tak nebo tak osvojit celá třída.

Střední odborná škola logistická a střední odborné učiliště Dalovice byla zapojena do partnerství tvořeného dalšími třemi středními odbornými školami v Karlovarském kraji a firmou Witte Nejdek spol. s r. o.

Pro učitele odborných předmětů, který se na tvorbě jednotek podílel, byly stáže učitelů „možností zavítat na pracoviště a ověřit si, zda to, co vyučuji v předmětech zaměřených na logistiku, skutečně odpovídá požadavků na logistické toky ve firmě“.

Dalovická škola vytvořila celkem pět jednotek výsledků učení pro učitele, kteří absolvují stáž ve firmě. Jednotky byly určeny konkrétně pro stáž ve firmě Witte Automotive v Nejdku, nicméně většina obsahu jednotek je bez problémů přenositelná i do jiných větších firem, které řeší typické aspekty logistiky (příjem zboží, objednávky, expedici, výrobu, skladování, interní a externí dopravu, vychystávání, tok materiálu, výrobků, informací, distribuční kanály atd.), viz <https://pospolu.rvp.cz/jednotky-vysledku-uceni?kraj=4&skupinaOboru=37>

Postup tvorby jednotky výsledků učení byl v tomto případě zcela odlišný od doporučeného postupu, protože jednotky vznikly až po absolvování stáže. Účastníci kromě obecné představy vůbec nevěděli, co přesně je na stáži čeká.

Každý z účastníků stáže si prošel tzv. „kolečko“ ve firmě, tj. podíval se na jednotlivá oddělení zabývající se logistikou – příjem zboží, výroba, vnitropodniková doprava, zásobování, skladování, expedice, externí doprava, tok informací se zákazníky a dodavateli, tok informací uvnitř podniku, celní problematiku, obaly atd. – tedy všechny oblasti logistiky, o kterých se žáci ve škole učí. Šlo o aktivity z logistiky a činnosti, které požaduje trh práce po absolventech a uchazečích o související pozice.

V praxi již vytvořené jednotky školou opakovaně využity nebyly, protože učitelé po skončení projektu už dále na stáže do firem nechodili, a to zejména z důvodů náročnosti zajištění suplování ve škole.

Václav Bechiňský vidí vytvoření jednotek jako praktickou pomůcku nejen pro účastníka stáže, ale také pro firmu – obě strany vědí, co bude výsledkem stáže, tedy co může účastník očekávat, a co naopak firma může nabídnout. Výstup ze stáže je navíc také měřitelný.

Rozmanitost firem, do nichž žáci během 1. až 3. ročníku na odborné praxe chodili, byla značná, stejně tak jako činnosti a možnosti, které firmy žákům nabízely. Tehdejší ředitelka školy Vladimíra tŠtrunclová inspiraci principy ECVET přenesla proto také do zajišťování praktického vyučování. Právě již zmiňované jasné a srozumitelné definování obsahu odborného výcviku a odborné praxe žáků (včetně způsobů ověření získaných výsledků učení) začala využívat ve formě přílohy ke *Smlouvám o obsahu a rozsahu praktického vyučování na pracovištích zaměstnavatelů v ČR*. Zaměstnavatelům tak odpadlo zatěžující pročítání celých školních vzdělávacích programů, ve kterých se často obtížně orientují.

Tento nástroj škola, jako autorizovaná osoba řady profesních kvalifikací NSK, smysluplně využila i v přípravných kurzech vedoucích k získání osvědčení o profesní kvalifikaci.